

OVER HET WERK VAN
Hans & Monique Hagen

Laat je
verrassen elke
dag
een gedicht

Illustratie Marie Törnqvist

Poëzie in de klas, tips en lesideeën • Poëzie in de klas, tips en lesideeën • Poëzie in de klas, tips en lesideeën

Wat weegt

een vel A4 papier?

Wat weegt

een druppel inkt?

Hoe zwaar

is digi-taal?

Al lees je

woorden

van gewicht

een klein gedicht

blijft altijd

vederlicht.

Wat weegt uit Ik zoek een woord

www.hanshagen.nl

www.moniquehagen.nl

www.jubelientje.nl

© tekst Hans & Monique Hagen

© illustraties bij de genoemde illustratoren

Vormgeving: Irma Hornman, Studio Cursief

© Illustratie omslag: Marit Törnqvist

Productie: Uitgeverij Querido

Deze folder kwam tot stand met steun van het Nederlands Letterenfonds

Laat je verrassen

Van sporten wordt je lijf soepel. Van lezen word je lenig met taal. Dat geldt zeker voor poëzie. Een gedicht kan je helpen om woorden te vinden bij bijzondere gebeurtenissen in het leven, bij een geboorte, een liefdesverklaring, of als er een dierbare overlijdt. Maar er zijn gedichten voor elke dag, om bij weg te dromen en om door verrast te worden.

De afgelopen 30 jaar bezochten wij honderden scholen. We lieten kinderen en leerkrachten zien hoe je met taal en poëzie kunt spelen, en hoeveel plezier je eraan kunt beleven. In deze folder vind je al onze dichtbundels bij elkaar. We vertellen hoe een gedicht tot stand kwam of een ander weetje. En we geven een poëzietief idee voor in de klas.

Het lesrooster zit vol, maar er zijn elke dag wel een paar minuten over. Gebruik die voor poëzie. Gedichten zijn kort en krachtig. Maak er een spel van. Kies een vast moment, bijvoorbeeld na het buitenspelen.

IN DE KLAS

Lees een gedicht voor en sla de titel over. Vraag de kinderen om passende titels te verzinnen.

Door die vraag wordt er met meer aandacht geluisterd. Vaak komen er verrassende titels naar voren, zelfs origineler dan de dichter heeft bedacht.

Bij dit titel-verzinspel bestaan er geen foute antwoorden. Het is een fijne manier om even de zinnen te verzetten. Letterlijk en figuurlijk. Zo heb je ze binnen een paar minuten weer helemaal bij de les.

**Poëzie, maak er
een spel van.**

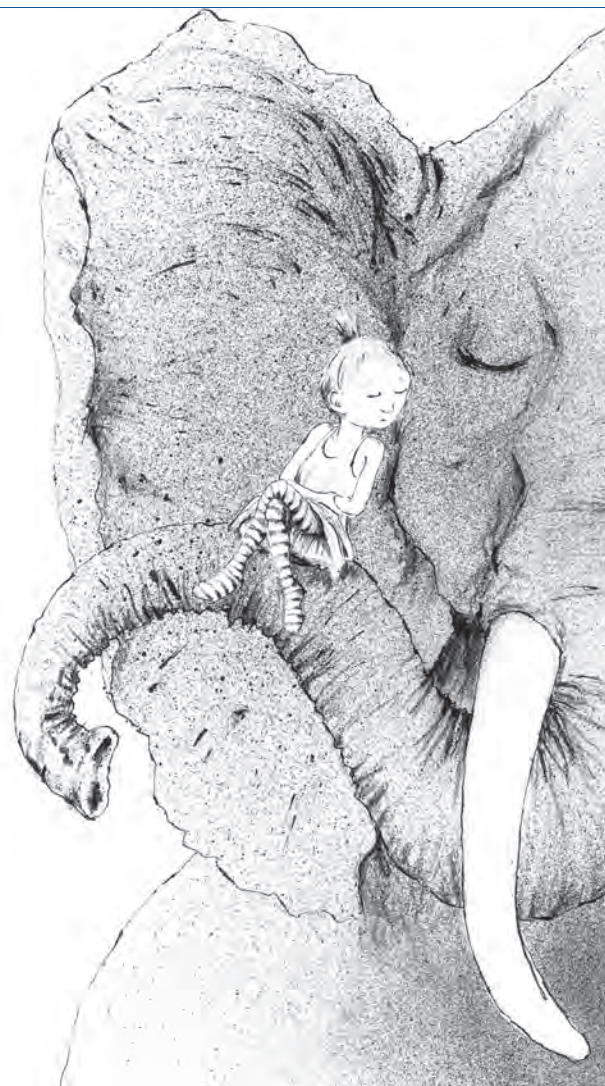

We hopen dat deze folder je inspireert om elke dag met gedichten aan de slag te gaan. Daar wordt de wereld mooier van. Op onze website staan nog veel meer lesideeën: www.hanshagen.nl • In de klas.

Veel plezier!

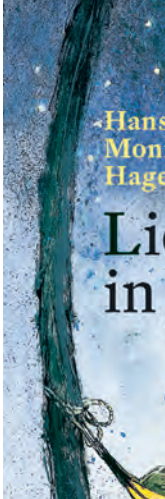
Hans & Monique Hagen

ik hoor wat je denkt
denk nog even door
blijf stil bij me zitten
oor tegen oor

IN DE KLAS

Ontdek samen met de kinderen of deze gedichten kloppen. Is het echt waar? Kun je horen wat een ander denkt? Luister stil en geconcentreerd, oor tegen oor. Bij kleuters lijkt het verrassend vaak te lukken!

Hans &
Monique
Hagen

Lichtjes
in je ogen

MET TEKENINGEN VAN
Marit Törnqvist
QUERIDO KINDERBOEKEN

**Ontdek samen
met de kinderen
of een gedicht
waar is.**

Bij ons is het nooit meer gelukt na die ene droom over koekjes. En dat is maar goed ook, anders kun je niks meer geheim houden. Of druppelen er wel geheimen door je oren naar buiten?

Oor tegen oor

ik hoor wat je denkt
denk nog even door
blijf stil bij me zitten
oor tegen oor

HEEL DICHTBIJ

ik zie mij

Ruim 30 jaar na verschijnen is *Lichtjes in je ogen* nog steeds actueel. De bundel is al die jaren verkrijgbaar geweest. We lezen het nu voor aan onze kleindochters. Een boek dat het zo lang withoudt is bijzonder in kinderboekenland. Daar zijn we trots op. Met dank aan Imme.

Van mij en van jou - boek + cd
Uitgeverij Rubinstein
Illustraties Jan Jutte

IN DE KLAS

Lees het gedicht voor, of laat het liedje *Neus* horen.
Verstop een toefje tandpasta in een beker onder een papiertje.
Laat de kinderen één voor één ruiken.
Ruiken ze wat het is? Ze mogen het pas zeggen als iedereen
geroken heeft. De meeste kinderen herkennen het wel.
Pepermunt, kauwgom, tandpasta: allemaal goed, het gaat om
de pepermuntgeur.

Verstop daarna puntenslijpsel in een beker. Deze geur is minder sterk en minder bekend. Herkennen ze dit ook?
En knoflook, vanillesuiker, mandarijnschil en ...?

Als klap op de vuurpijl: wie ruikt – zonder stiekem te kijken – het verschil tussen het rode en het groene kleurpotlood?

 EXTRA – beluister 24 liedjes via www.luisterrijk.nl en Spotify

Wens

n Van mij en van jou staan veel gedichten die emoties bespreekbaar maken en troost kunnen bieden. We lazen het gedicht *Wens* met kinderen in een asielzoekerscentrum:

als er een ster valt
zeg ik stil
wat ik het allerliefste wil

‘Wat willen jullie het allerliefst?’ vroegen we. Ze hoefden er niet lang over na te denken: een wakeboard, een fiets, altijd jarig zijn... Alle kinderen op de wereld lijken op elkaar. Maar de kinderen in het AZC hadden ook wensen waar wij verdrietig van werden: ‘Dat mijn moeder wordt gevonden.’ ‘Dat we blijven leven.’ ‘Dat ik nooit meer bommen hoor.’ Een gedicht kan een startpunt zijn om een gesprek te beginnen over iets wat je raakt.

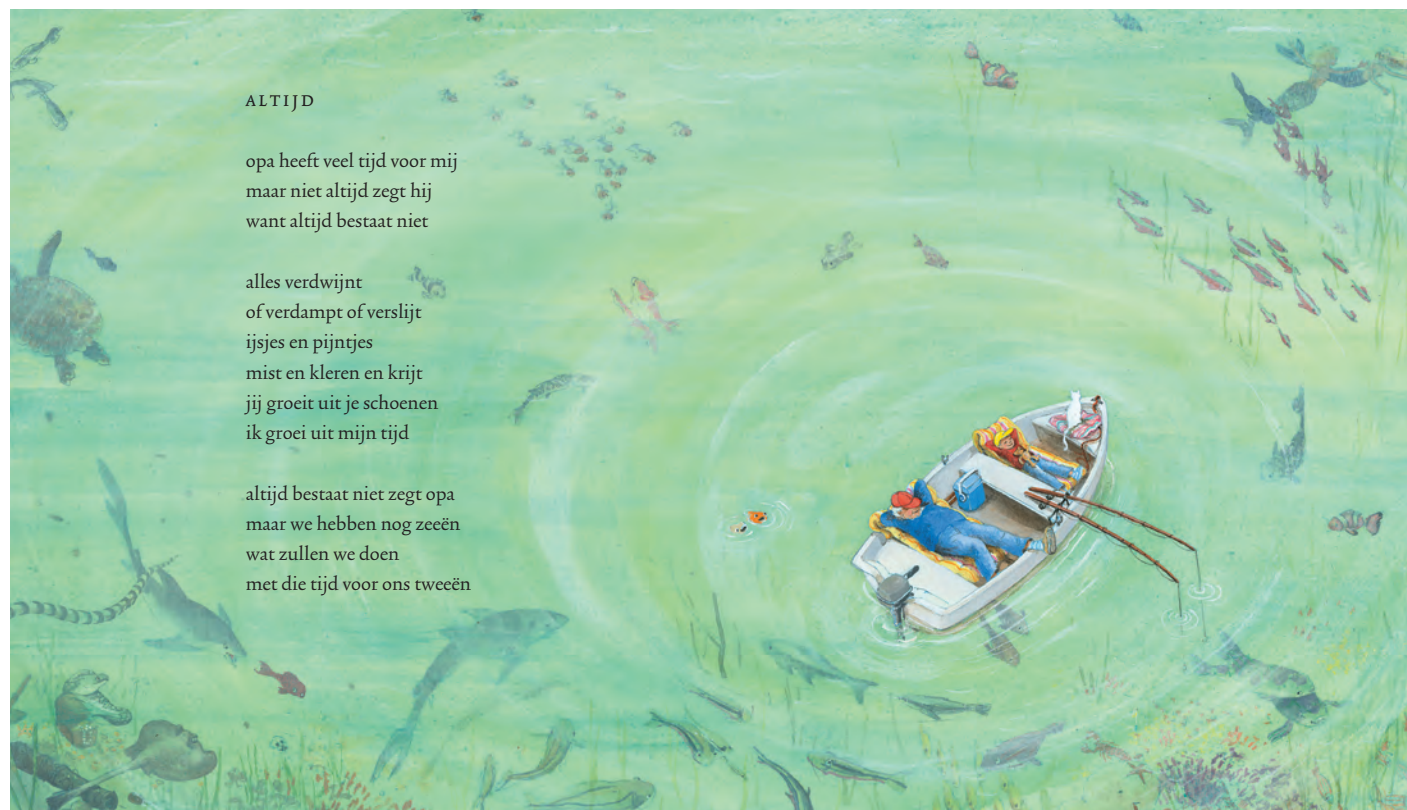
Floor Minnaert maakte liedjes van de gedichten in deze bundel.
Muziek uit alle windstreken, waar ook ouders blij van worden.
Liedjes om stil naar te luisteren, op te dansen of mee te zingen.

NEUS

ik ruik de regen en de zee
ik ruik dat chocolademelk
anders ruikt dan thee
of tandpasta
of mandarijn
ik ruik de kerstboom
en de kattenbak
en wijn

ik ruik
ik ruik
ik weet niet wat
mijn neus is veel te klein
maar
het **groene** kleurpotlood
ruikt hetzelfde als **rood**

Lees een
gedicht
als startpunt
voor een
gesprek.

Wat doet de wind

Van 2017-2019 waren wij de Nederlandse Kinderboekenambassadeurs. We schreven toen poëzietexten voor *Het Parool*, en hoopten dat ouders ze hardop zouden voorlezen aan hun kinderen, zodat ze samen de rijkdom van poëzie konden ontdekken.

In *Poëzie hardop* staan alle columns met 95 gedichten van 65 dichters. De gedichten zijn voor jong en oud. Voor beginners en gevorderden. Van Koos Meinderts en Bette Westera tot Vasalis en Abdelkader Benali.

Meer dan 30 jaar geleden bracht Monique onze dochter Imme naar bed. Ze vertelde een verhaaltje voor het slapen gaan:

TIJGER

de wind
huilt
aan het raam
het is donker buiten
daar
komt

de TIJGER

WHAAWW

Het was een stormachtige avond. Het raam stond op een kier. Het gordijn bolde. Imme was nog geen twee. 'De wind huilt aan het raam...?' Waarschijnlijk begreep ze er niets van, maar ze wilde het verhaaltje wel tien keer horen. 'Daar komt de tijger,' fluisterde Monique. Het klonk als een bezwering. Hans schreef de woorden in korte zinnen op. Ons eerste gedicht was geboren. Zou het ook een gedicht zijn als alle woorden op één regel stonden?

Poëzie hardop

Uitgeverij Querido

Illustraties Maartje Kuiper

WAT DOET DE WIND

Wij geven poëzielessen aan kinderen en volwassenen. 'Hoe weet je of een tekst een gedicht is?' Met die vraag beginnen we vaak. Kinderen geven mooie antwoorden: een gedicht heeft veel wit om zich heen op de bladzij, de zinnen zijn kort, het rijmt, je kunt erom lachen, je moet ervan huilen...

Het kan allemaal maar het hoeft niet. Wij hebben nog nooit een sluitende definitie gevonden.

Meer dan 30 jaar geleden bracht Monique onze dochter Imme naar bed. Ze vertelde een verhaaltje voor het slapengaan:

Hans & Monique
Hagen – Tijger
Uit: *Lichtjes in je ogen*
(Querido, 2006)

Het was een stormachtige avond. Het raam stond op een kier. Het gordijn bolde. Imme was nog geen twee. 'De wind huilt aan het raam...?' Waarschijnlijk begreep ze er niets van, maar ze wilde het verhaalje wel tien keer horen. 'Daar komt de tijger,' fluisterde Monique. Het klonk als een bezwering.

Hans schreef de woorden in korte zinnen op. Ons eerste gedicht was geboren. Zou het ook een gedicht zijn als het zo op papier stond?

IN DE KLAS

Achterin de bundel staan Doe-het-zelf-suggesties om in de klas met poëzie aan de slag te gaan. Een windgedicht maken bijvoorbeeld.

Wat doet de wind? Hij waait. Maar het klinkt spannender als je schrijft dat hij huilt. De woorden in een gedicht moeten beelden oproepen, een gevoel of een sfeer.

Laat je inspireren door groep 5 van Het Breinpaleis. De kinderen bedachten wat de wind allemaal kan doen. 'Blazen, bonken, stinken...' Samen maakten we het gedicht De wind. Beginletterrijm, eindrijm, binnenrijm, beeldspraak, het zit er allemaal in! En als toetje een onomatopoeë: woessssj whaaaww...

Een gedicht
heeft veel
ruimte om
zich heen.

Versjes vangen

We hebben 111 versjes gevangen. Als een school kleurrijke visjes zwemmen ze in deze bloemlezing bij elkaar. Gedichten kunnen iets wat gewoon lijkt bijzonder maken. En soms maken ze elkaar nog mooier dan ze al zijn. Voor dit boek bekeken we 1000 hedendaagse bundels, en nog een stapel gouwe ouwe. Elk versje is een visje zit vol rijm, ritme, grappjes en prachtige taal van bekende en minder bekende dichters.

De prachtige prenten van Milja Praagman roepen een rijkdom aan gevoelens op. Haar illustraties voegen nog meer poëzie toe aan deze gedichten voor jonge kinderen.

Eén, twee of drie... Doe maar tien versjes voor het slapen gaan. En in de klas natuurlijk.

IN DE KLAS

Lesideeën bij *Elk versje is een visje* zijn te vinden op www.hanshagen.nl > In de klas

Informatie over:

- inspiratielezing voor schoolteams en pabo's
- ouderavonden
- klassenbezoeken

post@hanshagen.nl

jeugd@deschrijverscentrale.nl

Andere poëzie en prentenboeken op rijm van Hans & Monique Hagen

Kartonboekjes op rijm

Uitgeverij Querido

Vier prentenboeken op rijm. Verkrijgbaar in Nederlands, Turks, Arabisch, Duits, Papiamentu en Engels. Te bestellen in de boekhandel of bij Buro Extern: www.extern.nl